

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/10/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арх/28

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

20 січня 2025 р., протокол № 1
на основі Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

ПРОГРАМА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇЇ ВИКОНАННЯ

для здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня «доктор філософії»
спеціальності 081 «Право»
освітньо-наукова програма «Право»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра права та правоохоронної діяльності

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної діяльності
17 січня 2025 р., протокол № 1

Завідувач кафедри

 Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-наукової програми

 Тетяна БАРАНОВСЬКА

Розробники: к.ю.н., доц., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності
Олександр ОСТРОГЛЯД

Житомир
2025

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк2/28

Програма науково-педагогічної практики та методичні вказівки до її виконання для підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктор філософії спеціальності 081 «Право» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Право» від 11 серпня 2023 р. (наказ № 399/од) та затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 1 вересня 2023 р., протокол № 8

Програма науково-педагогічної практики та методичні вказівки до її виконання (із змінами) для підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктор філософії спеціальності 081 «Право» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Право» від 26 червня 2024 р. (наказ № 366/од) та затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8

Програма науково-педагогічної практики та методичні вказівки до її виконання (із змінами) для підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктор філософії спеціальності 081 «Право» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Право» від 27 грудня 2024 р. (наказ № 875/од) та затверджена затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 20 січня 2025 р., протокол № 1 у зв'язку з введенням в дію Професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти» (наказ МОН України від 16.10.2024 р. № 1466)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк3/28

ЗМІСТ

1. Загальні положення науково-педагогічної практики.....	5
2. Мета і завдання науково-педагогічної практики	5
3. Бази практики та порядок їх вибору	7
4. Зміст та складові науково-педагогічної практики	8
5. Організація та керівництво науково-педагогічною практикою	12
6. Структура та оформлення звіту з науково-педагогічної практики	14
7. Методи навчання під час науково-педагогічної практики	15
8. Методи контролю результатів науково-педагогічної практики.....	16
9. Критерії оцінювання результатів науково-педагогічної практики	16
10. Рекомендовані джерела.....	18
Додатки	20

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк4/28

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-науковий ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна, заочна форми навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 28 «Право»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: 081 «Право»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		2
Загальна кількість годин – 180		Семестр
		4
	Освітньо-науковий ступінь: «Доктор філософії»	Вид контролю: диференційований залік

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Апр5/28

1. Загальні положення науково-педагогічної практики

Науково-педагогічна практика є важливим етапом практичної підготовки майбутніх докторів філософії та обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії. Загальний обсяг практики становить 180 годин (6 кредитів ЄКТС).

Головним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність навчання здобувачів, є програма науково-педагогічної практики. Основна мета програми полягає у плануванні та регламентуванні діяльності здобувачів і керівників під час практики, а також у визначенні очікуваних результатів.

Програма передбачає поетапне набуття аспірантами практичних професійних навичок у сфері наукової та педагогічної діяльності та їх застосування в реальних умовах освітнього процесу.

Програма науково-педагогічної практики та методичні вказівки до її виконання для здобувачів освітнього ступеня доктора філософії спеціальності 081 «Право» складені відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка», Освітньо-наукової програми «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та з урахуванням вимог Професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти» (наказ МОН України від 16.10.2024 р. № 1466).

2. Мета і завдання науково-педагогічної практики

Метою науково-педагогічної практики є формування та розвиток у здобувачів освітнього ступеня доктора філософії професійних компетентностей, необхідних для виконання трудових функцій викладача та науковця в закладах вищої освіти. Практика спрямована на закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення циклу освітніх компонентів, а також на інтеграцію науково-дослідної та педагогічної діяльності аспірантів.

Основні завдання науково-педагогічної практики:

- закріплення та поглиблення теоретичних знань, здобутих під час навчання в аспірантурі;
- ознайомлення та набуття досвіду реалізації трудових функцій викладача закладу вищої освіти;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк6/28

- набуття досвіду організації освітнього процесу та проведення різних форм навчальних занять у закладах вищої освіти;
- формування умінь застосовувати сучасні освітні технології та методики;
- розвиток навичок критичної оцінки результатів навчальної діяльності та надання конструктивного зворотного зв'язку;
- поглиблення та практичне застосування фахових знань для розв'язання конкретних педагогічних завдань;
- інтеграція науково-дослідної та педагогічної діяльності в межах практики;
- ознайомлення з організацією роботи кафедри під час проходження практики;
- формування навичок самостійної наукової роботи та опрацювання наукових і інформаційних джерел;
- впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес;
- сприяння самовдосконаленню та професійному розвитку майбутніх фахівців.

Науково-педагогічна практика повинна відповідати напряму наукових досліджень здобувача доктора філософії.

Процес проходження науково-педагогічної практики скерований на формування у аспірантів *загальних та спеціальних компетентностей*:

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК 9. Здатність здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі глибоких фахових знань, інноваційних методів викладання, дослідницької діяльності та академічної доброчесності, дотримуючись законодавства у сфері вищої освіти та положень професійних стандартів.

За результатами проходження науково-педагогічної практики здобувачі вищої освіти набувають наступні *програмні результати навчання*:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк7/28

PH01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

PH02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

PH05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

PH06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

PH07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

PH09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

PH 13. Володіти знаннями, уміннями та навичками для виконання трудових функцій, що передбачені професійними стандартами в сфері вищої освіти

3. Бази практики та порядок їх вибору

База практичної підготовки повинна забезпечувати виконання програми практики для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

База науково-педагогічної практики повинна забезпечувати виконання програми практики здобувачами освітнього ступеня доктора філософії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк8/28

Для аспірантів за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-науковою програмою «Право» базою практики є кафедра права та правоохоронної діяльності.

Здобувач має право пропонувати іншу базу для проходження практики. У такому випадку місце практики обирається самостійно, але має бути узгоджене з керівником навчального закладу та науковим керівником. Вибір обґрунтовується заявою на ім'я керівника навчального закладу, до якої додається угода з відповідною установою про згоду прийняти здобувача для проходження практики.

Зміна бази практики можлива лише з поважних причин і лише до подання проекту наказу про проходження практики. Рішення про зміну бази приймає керівник навчального закладу за згодою наукового керівника. Зміна місця практики без узгодження заборонена.

У разі самовільної зміни місця проходження практики або нез'явлення без поважних причин аспірант вважається таким, що не виконав програму практики, що може стати підставою для відрахування з навчання за програмою доктора філософії.

Конкретний термін проходження практики визначається навчальним планом університету.

За умови академічної мобільності практику можна проходити на базах закладів-партнерів за укладеними договорами. У цьому випадку визначається узгоджений з партнером алгоритм проведення практики, її терміни та зміст, що відповідають програмі підготовки та академічним стандартам університету.

4. Зміст та складові науково-педагогічної практики

Процес проходження науково-педагогічної практики здобувачів освітнього ступеня доктора філософії передбачає:

– розроблення та затвердження індивідуальної програми (індивідуального плану) проходження науково-педагогічної практики з урахуванням теми дисертаційного дослідження та освітньо-наукової програми підготовки;

– організаційно-методичний супровід практики керівником практики від кафедри, проведення консультацій та здійснення поточного контролю за виконанням завдань практики;

– виконання наукової складової науково-педагогічної практики, що передбачає проведення наукових досліджень за темою дисертаційної роботи, підготовку

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк9/28

наукових статей і тез доповідей, участь у наукових і науково-методичних семінарах, круглих столах, науково-практичних конференціях та інших формах апробації результатів дослідження;

– виконання педагогічної складової науково-педагогічної практики, що передбачає вивчення діяльності закладу вищої освіти та організації освітнього процесу, набуття практичного досвіду виконання основних трудових функцій викладача закладу вищої освіти;

– дотримання принципів академічної доброчесності, наукової етики та вимог до якості освітньої і наукової діяльності під час проходження практики;

– підготовку, оформлення та подання звіту про проходження науково-педагогічної практики, його публічний захист та оцінювання результатів практики.

Програма науково-педагогічної практики конкретизується і доповнюється для кожного аспіранта та оформлюється у вигляді індивідуального плану. Види можливих робіт при проходженні науково-педагогічної практики наведені в таблиці.

Перелік можливих робіт при проходженні науково-педагогічної практики

№ з/п	Вид робіт
1	Ознайомлення з нормативними документами, які регламентують організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти
2	Ознайомлення із структурою та системою організації діяльності освітнього закладу та кафедри
3	Вивчення системи навчально-виховної роботи кафедри
4	Ознайомлення з особливостями методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри
5	Стажування (відвідування практичних та лекційних занять, перевірка самостійних робіт, виконання завдань викладача щодо підготовки до пари)
6	Підготовка методичних вказівок, збірників завдань під керівництвом викладача
7	Допомога в перевірці самостійних робіт
8	Допомога в перевірці модульних контрольних робіт
9	Участь в проведенні практичного заняття (проведення заняття)
10	Вивчення інформаційних ресурсів наукових бібліотек з метою їх використання під час написання дисертаційних робіт та подальшої наукової діяльності
11	Опрацювання результатів дослідження науково-дослідної роботи кафедри
12	Публікація наукової статті у фаховому виданні
13	Написання тез
14	Допомога в проведенні конференцій, засіданнях вчених рад, методичних семінарах
15	Редагування текстів
16	Участь в захисті курсових робіт, практик тощо
17	Виступи на конференціях

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк10/28

Індивідуальний план практики формується у формі таблиці (додаток А).

Наукова складова науково-викладацької практики спрямована на формування аспіранта як майбутнього науковця-дослідника, здатного до самостійного планування, організації та реалізації дисертаційного дослідження. Реалізація наукової складової здійснюється через участь аспірантів у науковій, науково-методичній та організаційній діяльності кафедри.

У межах наукової складової практики аспіранти:

- аналізують напрями наукових досліджень кафедри, тематику дисертаційних робіт здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук з метою визначення наукової проблематики, актуальності та місця власного дисертаційного дослідження;

- беруть участь у виконанні науково-дослідної роботи кафедри, опрацьовують та аналізують отримані результати досліджень;

- долучаються до підготовки наукових видань кафедри (збірників наукових праць, фахових журналів, монографій), зокрема в частині рецензування матеріалів, дотримання принципів академічної доброчесності та вимог до наукових публікацій;

- вивчають та використовують інформаційні ресурси наукових бібліотек, електронних баз даних і наукометричних платформ для підготовки дисертаційного дослідження та наукових публікацій;

- беруть участь у розробленні та уточненні методології дисертаційного дослідження, формулюванні наукової проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета та методів дослідження;

- здійснюють підготовку наукової статті (або тез доповіді) за темою дисертаційного дослідження;

- здійснюють апробацію результатів дисертаційного дослідження шляхом підготовки доповідей і виступів на наукових та науково-методичних семінарах, конференціях, симпозіумах та інших наукових заходах;

- опановують принципи наукової етики, академічної доброчесності та антиплагіатної перевірки результатів наукових досліджень.

Результатом наукової складової практики є формування у аспірантів дослідницьких компетентностей, необхідних для самостійного проведення дисертаційного дослідження, підготовки та публікації наукових результатів і інтеграції в академічне наукове середовище.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк11/28

Викладацька складова науково-викладацької практики спрямована на підготовку аспіранта до професійної діяльності викладача закладу вищої освіти, зокрема до викладання базових і професійно орієнтованих дисциплін за відповідною спеціальністю, а також на засвоєння основних трудових функцій викладача вищої школи.

У межах викладацької складової практики аспіранти:

–ознайомлюються з нормативно-правовими та локальними документами, що регламентують організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти;

–вивчають структуру та систему організації діяльності закладу вищої освіти і кафедри, до якої вони прикріплені;

–ознайомлюються з системою навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи кафедри;

–вивчають особливості планування та реалізації освітнього процесу з відповідних дисциплін;

–знайомляться зі студентською аудиторією, з якою проводяться навчальні заняття;

–відвідують навчальні заняття викладачів кафедри з метою аналізу методів, форм, засобів і технологій навчання.

У процесі проходження викладацької складової практики аспіранти опановують та виконують окремі трудові функції викладача закладу вищої освіти за такими основними напрямками:

–*навчальна діяльність* – участь у розробленні, оновленні та реалізації освітніх програм і навчальних планів; підготовка та проведення окремих видів навчальних занять (лекційних, практичних, семінарських, лабораторних) під керівництвом викладача; розроблення завдань для самостійної роботи студентів; участь в оцінюванні результатів навчання, організації та проведенні заліків і іспитів;

–*науково-дослідна діяльність* – проведення наукових досліджень за тематикою кафедри та власного дисертаційного дослідження; підготовка і публікація результатів досліджень; участь у наукових конференціях, семінарах, наукових проєктах; залучення до керівництва науковою роботою студентів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк12/28

–*організаційно-методична діяльність* – розроблення та вдосконалення навчально-методичних матеріалів для забезпечення освітнього процесу; участь у роботі кафедри, факультету та інших структурних підрозділів; організація та проведення науково-методичних заходів; упровадження сучасних освітніх технологій та інноваційних методів навчання;

–*виховна робота* – участь у формуванні у студентів професійних, етичних та академічних цінностей; проведення виховних заходів, елементів кураторської роботи; сприяння розвитку особистісних і соціальних компетентностей студентів;

–*професійний розвиток і підвищення кваліфікації* – участь у програмах підвищення кваліфікації, стажуваннях, науково-педагогічних заходах; самоосвіта, опанування сучасних педагогічних підходів і цифрових освітніх інструментів; обмін досвідом та участь у професійних спільнотах.

Результатом викладацької складової практики є формування у аспірантів педагогічних, методичних та організаційних компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності викладача закладу вищої освіти та подальшого академічного розвитку.

Процес підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є цілісною системою і практика відіграє в ній системоутворюючу роль. Це зумовлює необхідність забезпечення комплексної особливої інтегральної цілісності процесу практики.

5. Організація та керівництво науково-педагогічною практикою

Науково-педагогічна практика проводиться після вивчення основних фахових дисциплін, що дозволяє аспірантам виконувати завдання, безпосередньо пов'язані з теоретичними курсами.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснюють:

- завідувач аспірантури;
- проректор з наукової роботи університету.

Науково-методичне керівництво забезпечують:

- гарант освітньо-наукової програми;
- завідувач кафедри, за якою закріплений аспірант.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк13/28

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану практики здійснює керівник науково-педагогічної практики, яким зазвичай є науковий керівник здобувача. Керівник практики:

- організовує інструктаж щодо проходження практики та надає необхідні документи;

- інформує аспірантів про систему звітності, оформлення методичних розробок, статей, тез, доповідей та виступів;

- затверджує індивідуальний план на весь період практики та конкретизує зміст занять відповідно до програми;

- консультує аспірантів під час підготовки лекцій і практичних занять, перевіряє та затверджує плани-конспекти, відвідує заняття, аналізує їх і контролює виконання індивідуальних планів;

- надає методичну допомогу у плануванні та організації навчальної взаємодії;

- допомагає у виборі теми наукових досліджень та консультаціях щодо ретельного вивчення літературних джерел.

- керівник практики має право вимагати від аспірантів:

- дотримання вимог програми практики;

- надання інформації про хід виконання запланованих завдань;

- дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку університету.

Здобувач освітнього ступеня доктора філософії *має право:*

- ознайомитися з програмою практики перед її початком;

- звертатися з будь-яких питань до керівника практики, гаранта програми, завідувача кафедри або завідувача аспірантури;

- вносити пропозиції щодо удосконалення організації практики;

- отримувати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів перед початком практики.

Під час проходження практики *аспірант зобов'язаний:*

- виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, та рекомендації керівників;

- бути присутнім на організаційно-методичних заходах кафедри;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- подати письмовий звіт з практики у встановлені терміни.

- здобувач підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку університету та розпорядженням керівників практики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк14/28

Відповідальність і наслідки невиконання:

- аспірант, який відсторонений від практики або чия робота визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план;
- аспірант, який не виконав програму практики без поважних причин, має право пройти практику повторно за умовами, визначеними університетом;
- після закінчення практики аспірант повинен протягом 10 робочих днів подати всю звітну документацію.

За умови академічної мобільності аспіранти можуть проходити практику на базах закладів-партнерів (за укладеними договорами). У такому випадку визначається узгоджений з партнером алгоритм проведення практики, її терміни та зміст, що відповідають програмам підготовки та академічної мобільності здобувачів.

6. Структура та оформлення звіту з науково-педагогічної практики

Документами, що підтверджують виконання здобувачем освітньо-наукового ступеня доктора філософії програми науково-педагогічної практики, є щоденник практики та письмовий звіт з науково-педагогічної практики. Зміст звіту повинен відображати рівень сформованих знань, умінь і навичок здобувача, набутих у процесі вирішення завдань, визначених метою та завданнями практики. Звіт складається індивідуально кожним здобувачем.

Щоденник практики та звіт з науково-педагогічної практики разом із протоколом засідання відповідної кафедри про його затвердження подаються здобувачем вищої освіти до відділу аспірантури, зберігаються в особовій справі аспіранта та розглядаються під час його атестації.

Звіт з науково-педагогічної практики має таку структуру:

- програма (індивідуальний план) проходження науково-педагогічної практики;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Основна частина звіту містить два розділи, у яких подаються результати виконання наукової та викладацької складових науково-педагогічної практики:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк15/28

– розділ I – матеріали наукової складової практики (рукопис наукової статті або тези доповіді за темою дисертаційного дослідження);

– розділ II – матеріали викладацької складової практики (конспекти лекцій, методичні розробки практичних занять та інше розроблене навчально-методичне забезпечення з обраної навчальної дисципліни).

Захист звіту з науково-педагогічної практики здійснюється перед комісією, склад якої затверджується відповідно до вимог закладу вищої освіти. За результатами захисту та підсумкової атестації здобувачу виставляється диференційована оцінка.

7. Методи навчання під час науково-педагогічної практики

Під час проходження науково-педагогічної практики використовуються такі методи навчання:

– *методи аналізу та рефлексії* – аналіз нормативно-правових і навчально-методичних документів (освітні програми, навчальні плани, робочі програми дисциплін, силабуси); кейс-метод; бенчмаркінг освітніх практик; рефлексія та самоаналіз результатів власної науково-педагогічної діяльності;

– *методи моделювання та проєктування* – розроблення структури навчального заняття, проєктування сценаріїв лекційних, практичних і семінарських занять, моделювання позанавчальних та науково-методичних заходів;

– *методи мотивації та педагогічного спостереження* – навчання через наслідування та особистий приклад досвідчених викладачів, відвідування і аналіз навчальних занять, обговорення педагогічних ситуацій;

– *методи навчання через діяльність і досвід* – організація та проведення навчальних занять, участь у реалізації освітнього процесу, виконання окремих трудових функцій викладача закладу вищої освіти;

– *методи самостійної та дослідницької роботи* – дослідницький метод; частково-пошукові методи; метод навчальних і науково-педагогічних проєктів; методи порівняння та аналогії; моделювання освітніх ситуацій.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк16/28

8. Методи контролю результатів науково-педагогічної практики

Контроль результатів проходження науково-педагогічної практики здійснюється у формах поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль має консультативно-моніторинговий характер і здійснюється керівником науково-педагогічної практики протягом усього періоду її проходження. Поточний контроль передбачає спостереження за виконанням аспірантом індивідуального плану практики, аналіз результатів його наукової та викладацької діяльності, надання рекомендацій і коригування змісту роботи. Результати поточного контролю не оцінюються в балах.

Підсумковий контроль здійснюється після завершення науково-педагогічної практики та передбачає комплексне оцінювання результатів науково-педагогічної діяльності аспіранта у формі захисту звіту з науково-педагогічної практики. Оцінювання результатів практики здійснюється відповідно до визначених критеріїв та з використанням бальної шкали.

9. Критерії оцінювання результатів науково-педагогічної практики

Оцінювання результатів науково-педагогічної практики здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії здійснюється комісією на основі комплексного аналізу виконання завдань практики. Метою оцінювання є визначення рівня сформованих знань, умінь і навичок аспіранта в процесі реалізації наукової та викладацької складових практики, а також якості оформлення звітних матеріалів і рівня їх публічного захисту.

Оцінювання проводиться за чотирма основними складовими:

– *наукова складова (25 балів)* – оцінюється рівень виконаного наукового дослідження, обґрунтованість висновків, новизна результатів, якість підготовлених статей або тез доповідей, використання сучасних наукових методів.

– *педагогічна складова (25 балів)* – оцінюється якість розробки та проведення навчальних занять, методичне забезпечення дисципліни, ефективність використання педагогічних технологій, організація позанавчальної діяльності студентів.

– *оформлення звіту з практики (10 балів)* – оцінюється відповідність структури звіту вимогам, логічність викладу, наявність усіх необхідних розділів і додатків, грамотність оформлення, дотримання стандартів академічного письма.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк17/28

– захист звіту з практики (40 балів) – оцінюється вміння аспіранта аргументовано представити результати практики, відповідати на запитання комісії, демонструвати науково-педагогічну компетентність та володіння матеріалом.

Розподіл балів за складовими оцінювання

Складові оцінювання	Максимальна кількість балів	Пояснення
Наукова складова	25	Якість виконаного дослідження, обґрунтованість висновків, новизна результатів, підготовка статей/тез.
Викладацька складова	25	Рівень проведення навчальних занять, методичне забезпечення, організація роботи студентів, застосування педагогічних методів.
Оформлення звіту	10	Повнота та відповідність структури, логіка викладу, наявність усіх обов'язкових розділів і додатків.
Захист звіту	40	Аргументованість презентації результатів практики, рівень володіння матеріалом, демонстрація науково-педагогічних компетенцій та практичних навичок.
Разом	100	

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Критерії оцінювання
A	Відмінно	90-100	Здобувач повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам, під час захисту аргументовано набув необхідних знань і вмінь, набутих під час практики
B	Добре	82-89	Здобувач повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам, захист звіту дозволяє виявити наявність необхідних практичних вмінь, передбачених програмою практики
C		74-81	Здобувач повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам, але має незначні недоліки, захист звіту дозволяє виявити наявність необхідних практичних вмінь, передбачених програмою практики, виявлені при цьому незначні недоліки здобувач виправляє сам
D	Задовільно	64-73	Здобувач повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам, але має недоліки за структурою та змістом, основні положення недостатньо обґрунтовані, захист звіту виявляє недоліки, які здобувач виправляє за допомогою керівника
E		60-63	Здобувач повністю виконав програму практики, звіт має недоліки за структурою, та змістом, основні положення недостатньо обґрунтовані, захист звіту не дозволяє в повній мірі виявити практичні навички, передбачені програмою практики
FX	Незадовільно	35-59	Здобувач виконав 50% програми практики, звіт відповідає вимогам, але має значні неточності за структурою та змістом, захист звіту показує, що здобувач не набув достатніх практичних навичок, передбачених програмою практики
F		0-34	Здобувач виконав менше 50% програми практики і представив звіт незадовільного змісту і якості оформлення, захист звіту показує відсутність практичних навичок, передбачених програмою практики

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк18/28

10. Рекомендовані джерела

1. Академічне письмо : навчальний посібник / укладачі : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. Миколаїв : НУК, 2022. 116 с. <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b717def-2ac0-454d-826f-ce62ebccef75/content>
2. Барбашова І. Б Дидактика : навчальний посібник. 3-тє видання, оновлене та виправлене. Мелітополь : Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 237 с. <https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/9d4a7ffd-9aaa-4ae6-9054-7d3148f3f53f/content>
3. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2019. 368 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
4. Дольнікова Л., Мукан Н. Професійна педагогіка: навч. посібник Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 324 с. https://www.researchgate.net/publication/365004487_Profesijna_pedagogika_navc_posibnik_Lubov_Dolnikova_Natalia_Mukan_za_red_Natalii_Mukan_-_Lviv_Vidavnictvo_Lvivskoi_politehniki_2021_-_324_s
5. Кацавець Р. С. Підготовка майбутніх юристів. Навч. посіб. Київ: Алерта, 2023. 178 с. https://jurkniga.ua/contents/pidgotovka-maybutnikh-yuristiv.pdf?srsId=AfmB0opB0auv8vB7RDghd9aRs8_u06nF1MbMjBQgfvzUJgOf-bTHX-bP
6. Кісельова А., Завальська Л. Основи академічного письма : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2023. 69 с. <https://dspace.onua.edu.ua/bitstreams/998b70e6-20cc-4cea-a489-ef610808884d/download>
7. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с. <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Koval-chuk-L.-Modeliuvannia-naukovo-pedahohichnykh-doslidzhen--Posibnyk.pdf>
8. Концепція розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. № 776.
9. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк19/28

10. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2022. 146 с.
<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bde61db7-0527-4c70-8be1-2377468a0c17/content>

11. Нормативна база документів Державного університету «Житомирська політехніка». <https://docs.ztu.edu.ua/>

12. Організація та проведення занять із застосуванням інноваційних методів. Навч. посібник / Укладачі: Волянський П.Б., Євсюков О.П., Михайлов В.М., Терент'єва А.В., Шихненко К.І. К.: ІДУЦЗ, 2019. 131 с. URL: http://lib.idundcz.dsns.gov.ua/weblib/books/Terentyeva%20A_V_/prakpornovtex.pdf

13. Офіційний веб-портал МОН України.

14. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник. / Л.Г. Кайдалова, І.С. Сабатовська-Фролкіна, Н.В. Альохіна, Н.В. Шварп. Х.: НФаУ, 2019. 248 с.

15. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII.

16. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261.

17. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). К.: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.
https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf

18. Толочко С. В. Науково-педагогічна практика: зміст, структура, методика : навч. посіб. Київ: ІПВ НАПН України, 2021. 377 с.
https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743825/1/%D0%A2%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%A7%D0%9A%D0%9E_%D0%9D%D0%9F%D0%9F.pdf

19. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К.: НТУ, 2017. 172 с.
<https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк20/28

ДОДАТКИ

Додаток А

Індивідуальний план науково-педагогічної практики

№ з/п	Зміст завдань	Термін виконання	Фактичне виконання	Підпис керівника

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк21/28

Додаток Б

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний університет “Житомирська політехніка”
Факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
Кафедра права та правоохоронної діяльності

ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
Прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти
(прізвище, ім'я по батькові)

Місце практики

кафедра права та правоохоронної діяльності

Термін проходження практики _____

Відповідальний за практику: к.ю.н., доц., доцент кафедри ОСТРОГЛЯД Олександр

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк22/28

Додаток В

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 29 березня 2012 року № 384 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-6.03

Державний університет «Житомирська політехніка»

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет _____

Кафедра _____

підготовки _____

спеціальність _____

(назва)

напря́м

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк23/28

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка підприємства, організації, установи ”___” _____ 20__
року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка підприємства, організації, установи
„___” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.06-05.02/ 081.00.1/ДФ/ 03-ОК9-2025
	Випуск 3	Екземпляр № 1	Арк28/28

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Відгук керівника від закладу вищої освіти про проходження практики

Дата складання заліку “___” _____ 20__ року

Оцінка: за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис)

(прізвище та ініціали)